

FAERRE LISTER

—

FLERE LØSNINGER

**MELLEMFOLKELIGT
SAMVIRKE** **act:onaid**

Udarbejdet for Mellempøkeligt Samvirke af Ditte Ingemann Hansen og Klara Krongaard Piekut, december 2021. Ansvarshavende: Lars Koch.

INDLEDNING

Ghettoloven er en af Danmarks mest kontroversielle og debatterede love. Almene boligområder kategoriseres hvert år ud fra forskellige kriterier til enten at være “udsatte”, “ghettoer” eller “hårde ghettoer”. Konsekvenser som tvangsudflytninger, nedrivning af bygninger og tvungen institutionsplads til børn udgør dele af lovgivningen.

En konsekvens for mange af områdernes beboere, særligt de unge, er en oplevelse af at stå udenfor det demokratiske system. Den politiske retorik og beslutninger foregår ofte over hovedet på dem, hvilket gør, at de føler sig overhørt, ekskluderet fra samfundet og modløse.

Formålet med dette positionspapir er at bidrage med alternativer til at tilgå problemstillinger i socialt udsatte boligområder og skabe positiv forandring med inddragelse og styrkelse af beboerne. Der vil især være fokus på unge, og vi vil nå ud til politikere og andre demokratiske aktører, der også ønsker at løfte områderne og komme udfordringerne til livs.

Mellemløseligt Samvirke har siden 2014 arbejdet med unges aktive medborgerskab og deltagelse i demokratiet i udsatte boligområder og såkaldte “ghettoer”. Vi oplever, at de unge har mange drømme og ambitioner, og at når man inddrager dem, gør man dem til ansvarsfulde medborgere, der tager aktivt del i lokalsamfundet.

Helt konkret samarbejder vi med unge og lokale aktører i udsatte boligområder ved at etablere lokaldemokratiske ungeråd, ungefællesskaber og ungeprojekter. Vi bruger kreative undervisningsmetoder, samarbejde og individuel coaching, så de unge opnår selvtillid, kompetencer og motivation til at engagere sig i samfundet på egne præmisser. På den måde styrkes de til at deltage aktivt i samfundet og til at bidrage til deres lokalområde og samfundet. Kort sagt brydes tendensen fra modborger til medborger.

Baseret på vores erfaring med demokratisk dannelse i områderne, ved vi, at man derigennem opnår positive og langvarige resultater for unge og andre beboere. Vi har derfor samlet vores erfaringer i dette politikpapir med fokus på, hvordan man kan løfte områderne gennem forebyggende og inddragende indsatser til gavn for de unge, områdernes øvrige beboere og samfundet.

PRIMÆRE ANBEFALINGER

- **Afskaf etnicitetskriteriet og drop stigmatiserende ghettolister. Investér i stedet i boligområderne og målret midler til at afhjælpe specifikke sociale problemer.**
- **Afsæt flere midler til de boligsociale helhedsplaner, som er det bedste værktøj til at løfte områderne. Enten via Landsbyggefonden eller Finansloven.**
- **Styrk civilsamfundsindsatser målrettet unges demokratiske dannelse i lokalområdet.**
- **Drop kravet om udviklingsplaner og investér i stedet i billige boliger.**
- **Styrk beboerdemokratiet og nedsæt ungeråd i de almene boligafdelinger.**
- **Stop den marginaliserende og fremmedgørende retorik om boligområderne og beboerne.**

PARALLELSAMFUNDS- LOVGIVNINGEN

Danmark har siden 2010 haft ghettolister, som definerer særligt udsatte almene boligområder ud fra en række kriterier, der har skiftet gennem årene. Listen over disse boligområder offentliggøres hvert år d. 1. december.

Det afgørende kriterie for, om et boligområde betegnes som ghetto, er, om andelen af beboere, som er indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande, udgør mere end 50% af områdets beboere. Hvis andelen

FAKTABOKS 1:

HVORDAN DEFINERES "GHETTOOMRÅDER" OG "HÅRDE GHETTOOMRÅDER"/"PARALLELSAMFUND" OG "OMDANNELSESOMRÅDER"?

Ved et "ghettoområde"/"parallelsamfund" forstås et alment boligområde med mindst 1.000 beboere, hvor andelen af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande overstiger 50 pct., og hvor mindst to af følgende fire kriterier er opfyldt:

1. Andelen af beboere i alderen 18-64 år, der er uden tilknytning til arbejdsmarked eller uddannelse, overstiger 40 pct. opgjort som gennemsnittet over de seneste 2 år.
2. Andelen af beboere dømt for overtrædelse af straffeloven, våbenloven eller lov om euforiserende stoffer udgør mindst 3 gange landsgennemsnittet opgjort som gennemsnit over de seneste 2 år.
3. Andelen af beboere i alderen 30-59 år, der alene har en grundskoleuddannelse, overstiger 60 pct.
4. Den gennemsnitlige bruttoindkomst for skattepligtige i alderen 15-64 år i området (eksklusive uddannelsessøgende) udgør mindre end 55 pct. af den gennemsnitlige bruttoindkomst for samme gruppe i regionen¹.

Et "hårdt ghettoområde"/"omdannelsesområde" er et boligområde, der de sidste fem år i træk har været kategoriseret som "ghettoområde".

af beboere med ikke-vestlig baggrund ikke overstiger 50%, kan et boligområde med den nuværende lovgivning ikke betegnes som et ghettoområde. Det betyder, at vi i Danmark har lovgivning, der diskriminerer på baggrund af etnicitet.

Særligt efter ændringen af parallelsamfundslovgivningen i 2018 er boligområder med betegnelsen "hårde ghettoer" og beboerne i disse områder blevet pålagt urimelige krav om blandt andet kontrol med beboersammensætningen, højere straffe og obligatorisk dagtilbud, der krænker beboernes ret til selvbestemmelse. Desuden pålægges de såkaldte "hårde ghettoområder" at nedbringe andelen af almene familiebøliger til 40% af områdets samlede boligmasse,

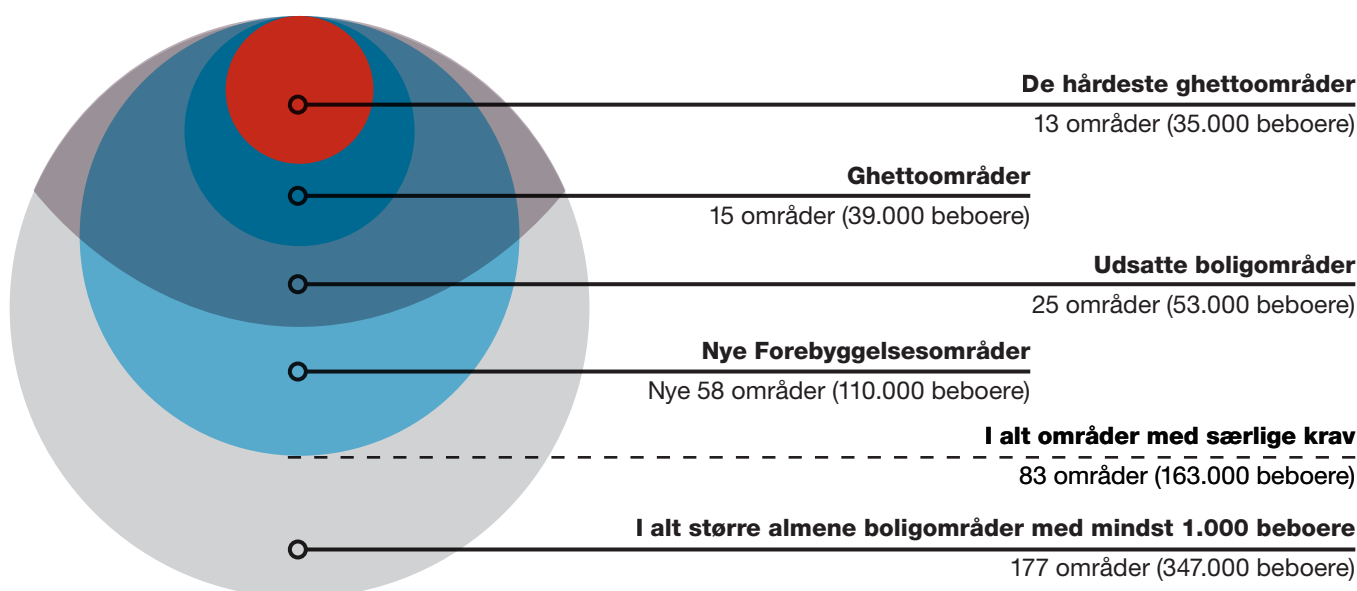
FAKTABOKS 2:

HVORDAN DEFINERES DE FORESLÅEDE "FOREBYGGELSESMRÅDER"?

"Forebyggelsesområderne" er kendetegnet ved at have mindst 1.000 beboere, hvor andelen af indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse overstiger 30 pct. Samtidig lever de op til to af følgende fire kriterier:

1. Minimum 30 pct. af beboere i alderen 18-64 år er uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelse, opgjort som gennemsnittet over de seneste to år.
2. Minimum dobbelt så mange som landsgennemsnittet blandt beboerne er dømt for overtrædelse af straffeloven, våbenloven eller lov om euforiserende stoffer, opgjort som gennemsnittet over de seneste to år.
3. Minimum 60 pct. af beboere i alderen 30-59 år har alene en grundskoleuddannelse.
4. Den gennemsnitlige bruttoindkomst for skattepligtige i alderen 15-64 år i området eksklusiv uddannelsessøgende udgør mindre end 65 pct. af den gennemsnitlige bruttoindkomst for samme gruppe i regionen².

PARALLELSAMFUNDS- LOVGIVNINGEN

Kilde: https://im.dk/Media/8/4/Pjece_Blandede%20boligomr%c3%A5der.pdf

hvilket indskrænker beboerdemokratiet og i mange tilfælde har ført til nedrivninger og tvangsudflytning af beboere³.

Med den nye aftale "Blandede boligområder – næste skridt i kampen mod parallelsamfund" fra 2021, tilføjes en ny kategori af boligområder til listen, nemlig de såkaldte "forebyggelsesområder". Disse er først og fremmest kendetegnet ved, at andelen af beboere med ikke-vestlig baggrund er over 30%⁴.

Desuden foreslås det, at "ghettoområder" fremover skal betegnes "parallelsamfund" og "hårde ghettoområder" skal betegnes "omdannelsesområder". I Mellemfolkeligt Samvirke bifalder vi, at man vil stoppe med at kalde boligområder for "ghettoer", men ændringen i terminologien ændrer desværre ikke på lovgivningens diskriminerende karakter, og betegnelserne "parallelsamfund" og "omdannelsesområde" er også stigmatiserende.

2020: 15 boligområder kategoriseret som "ghettoer", heraf 13 boligområder som "hårde ghettoer". Af dem er de mest kendte Vollsmose i Odense, Gellerup-Toveshøj i Århus og Tingbjerg i København. Fra 2019 skete der næsten en halvering af antallet af områder på ghettolisten fra 29 til 15 områder, mange på grund af højere beskæftigelse og lavere kriminalitet⁵. Dette må betragtes som et resultat af virkningsfulde boligsociale indsatser på blandt andet beskæftigelses-, uddannelses- og kriminalpræventionsområdet, da konsekvenserne af ghettopakken fra 2018 endnu ikke var eller implementeret⁶.

1) www.trm.dk/publikationer/2020/liste-over-ghettoomraader-pr-1-december-2020/

2) [https://im.dk/Media/637593535640548234/Aftale%20om%20Blandede%20boligomr%c3%A5der%20-%20n%C3%A6ste%20skridt%20i%20kampen%20mod%20parallelsamfund%20\(forebyggelsesomr%c3%A5der\)%20-%2015.%20juni%202021.pdf](https://im.dk/Media/637593535640548234/Aftale%20om%20Blandede%20boligomr%c3%A5der%20-%20n%C3%A6ste%20skridt%20i%20kampen%20mod%20parallelsamfund%20(forebyggelsesomr%c3%A5der)%20-%2015.%20juni%202021.pdf)

3) www.regeringen.dk/media/4937/publikation_%C3%A9t-danmark-uden-parallelsamfund.pdf

4) [www.im.dk/Media/637593535640548234/Aftale%20om%20Blandede%20boligomr%c3%A5der%20-%20n%C3%A6ste%20skridt%20i%20kampen%20mod%20parallelsamfund%20\(forebyggelsesomr%c3%A5der\)%20-%2015.%20juni%202021.pdf](https://im.dk/Media/637593535640548234/Aftale%20om%20Blandede%20boligomr%c3%A5der%20-%20n%C3%A6ste%20skridt%20i%20kampen%20mod%20parallelsamfund%20(forebyggelsesomr%c3%A5der)%20-%2015.%20juni%202021.pdf)

5) www.trm.dk/publikationer/2020/liste-over-ghettoomraader-pr-1-december-2020/

6) <https://bl.dk/politik-og-analyser/hoerings svar/2021/8/18082021-indfoerelse-af-forebyggelsesomraader-og-justering-af-eksisterende-parallelsamfundslovgivning/>

KRITIK AF KRITERIERNE

Etnicitetskriteriet er stærkt kritiseret af FN's økonomiske og sociale råd ECOSOC for at være diskriminerende. FN opfordrer den danske regering til at afskaffe kriteriet, fjerne lovgivning med elementer af tvang, sikre at tvangsflytningerne er i overensstemmelse med menneskerettighederne, og i stedet finde løsninger på integration i en meningsfuld dialog med beboerne⁷. Kriteriet er også blevet kritiseret for at være i strid med lov 374 af 2003 om etnisk ligebehandling⁸ og grundlovens §70 om, at "ingen på grund af trosbekendelse eller afstamning berøves adgang til den fulde nydelse af borgerlige og politiske rettigheder eller unddrage sig opfyldelsen af nogen almindelig borgerpligt".

Uddannelseskriteriet ekskluderer uddannelsesniveaueet for beboere under 30 år. Undersøgelser fra Danmarks Almene Boliger viser, at hvis man inkluderede uddannelse hos de 25-29-årige, der har en markant højere uddannelses-rate, ville 27 ud af 28 boligområder ikke opfylde uddannelseskriteriet i 2020⁹, og hvis man inkluderede indvandreres medbragte uddannelse fra før ankomst til Danmark, ville 20 af 28 områder slet ikke have været på listen i 2019¹⁰.

Kriminalitetskriteriet er i 2018 blevet ændret fra et skæringspunkt på 2,7% til et fleksibelt skæringspunkt på tre gange landsgennemsnittet. I en tid, hvor kriminaliteten i hele Danmark er historisk lav, også blandt indvandrere og efterkommere, har denne politiske øvelse gjort, at markant flere områder lever op til kriminalitetskriteriet. I 2020 var skæringspunktet 2,27%. 7 ud af de 10 områder på ghettolisten for 2020, der lever op til kriminalitetskriteriet, har en andel dømte på mellem 2,27% og 2,7%¹¹.

7) <http://docstore.ohchr.org/SelfServices/FilesHandler.ashx?enc=4slQ6QSmIBEDzFEovLCuW711MtEjVgFZjOTx%2Bv7mTUvkKWW%2FrjBRu8HNz0BI%2Bzb87gtYlimVL5%2BjFD6f1L76xMZCYMwTzITb2Jpme6cOwejXBwB%2Bnoj%2FiM2aq3gz1%2BRR9>

8) www.retsinformation.dk/eli/ta/2003/374

Indkomstkriteriet måles regionalt og ikke nationalt, hvilket især gør boligområder i Region Hovedstaden, hvor vi har landets højeste indkomster, mere udsatte. Der er stor forskel på indkomstniveau i landets regioner, for eksempel ligger Tingberg ved siden af én af Danmarks rigeste kommuner – Gentofte. Faktisk levede 25% af alle fuldt skattepligtige 15-64-årige i Region Hovedstaden i 2018 med en indkomst på under 55% af regionsgennemsnittet. Kun 5 ud af 11 områder, der opfyldte indkomstkriteriet i 2018, ville gøre det, hvis det var ift. landsgennemsnittet, og ingen ville opfylde det, hvis det var 50% af regionsindkomsten i stedet for 55%¹².

Beskæftigelseskriteriet medtæller beboere, der er tildelt førtidspension, som personer uden tilknytning til arbejdsmarkedet, selvom de hverken skal eller kan stå til rådighed for arbejdsmarkedet. Derudover er det vanskeligt at se effekterne af beskæftigelsesrettede boligsociale indsatser, når arbejdsmarkedstilknytningen skal opgøres som gennemsnit over to år. Det gør det vanskeligere for boligområderne at komme af ghettolisten igen.

9) bl.dk/politik-og-analyser/analyser/2020/11/analyse-aldersgraense-i-ghettokriteriet-for-uddannelse/

10) www.information.dk/indland/2020/11/20-28-ghettoer-vaere-paa-ghettolisten-uddannelse-udlandet-talte

11) www.tv2lorry.dk/tv2dk/faerre-kriminelle-i-ghettoerne
www.trm.dk/publikationer/2020/liste-over-ghettoomraader-pr-1-december-2020/

12) bl.dk/politik-og-analyser/analyser/2019/11/analyse-er-indkomstkravet-til-ghettoomraader-velbegrunnet/

KRITIK AF KRITERIERNE

MELLEMFOLKELIGT SAMVIRKE ANBEFALER:

- Stop med at indskrænke folks basale menneskerettigheder. Alle er født frie og lige til fuldt ud at nyde sine ret til at begå sig frit i samfundet uden at blive forskelsbehandlet.
- Drop etnicitetskriteriet. Følg FN og andre aktørers anbefalinger om, at alle er lige for loven og ingen skal forskelsbehandles på grund af sin etnicitet
- Stop brugen af stigmatiserende ghettolister og politisk udpegning af nogle boligområder som særligt problematiske på baggrund af kriterier, der ikke afspejler virkeligheden i områderne.

GØR I STEDET:

- Målret midler til at afhjælpe de specifikke problemer, der er i de enkelte boligområder. Lad lokale aktører afdække de områdespecifikke problemstillinger, der er behov for ressourcer til at imødekomme.
- Invester i områderne frem for at rive bygninger ned. Hvis regeringen ønsker flere almene boliger, så bør den i stedet investere i de byggerier, der allerede findes.

BOLIGSOCIALE UDFORDRINGER – BOLIGSOCIALE LØSNINGER

Mellemfolkeligt Samvirke anerkender, at der er udfordringer i de udsatte boligområder, og der er behov for en særlig indsats, men vi mener, at parallelsamfundslovgivnings stigmatiserende lister er den gale medicin til problemerne. Vi har et fælles samfundsansvar for at løfte de udsatte boligområder. Vi tror ikke på tvangsflytninger og nedrivninger, men på opbygning og opblomstring.

I de områder, vi arbejder i, støtter vi unge i at etablere lokaldemokratiske ungeråd og ungefællesskaber som trygge rammer for at lave ungeprojekter, hvor de unge lærer at italesætte deres udfordringer på en konstruktiv måde og tage ansvar for lokalsamfundet. Vi ser gode resultater gennem inddragelse af unge og forebyggende indsatser. Vi mener derfor, at man skal fokusere mere på at skabe meningsfulde fællesskaber for beboerne i områderne, hvor de kan møde hinanden på tværs af etniske og sociale skel, opbygge selvtillid, tage ansvar og få brugbare kompetencer til arbejde og uddannelse. Dette kan være alt fra sports- og sociale aktiviteter, fællesspisninger og lektiecaféer til kompetenceforløb.

Der er stærk evidens for, at langsigtede boligsociale indsatser med opbakning fra områdernes beboere kan bidrage til at løse sociale problemer¹³. VIVE fastslår, at boligsociale indsatser kan begrænse og forebygge kriminalitet og bane vej til arbejdsmarkedet ved at tilbyde de unge beboere lommepegejobs og sørge for klubber og fritidsaktiviteter, der medvirker til deltagelse i positive fællesskaber og opbygning af børn og unges sociale, personlige og faglige kompetencer¹⁴. De kan blandt andet få flere kvinder med ikke-vestlig baggrund til at påbegynde en uddannelse, flere unge til at få og fastholde et fritidsjob og øge beboernes motivation, tro på egne evner og kendskab til arbejdslivet¹⁵ og forbedre børn og unges uddannelseschancer¹⁶.

Nordvestundersøgelsen¹⁷ fastslår, at unges deltagelse i aktiviteter i flere arenaer mindsker risikoen for, at de ender i kriminalitet. Blandt de unge, der ikke er i hverken job, uddannelse eller fritidstilbud, er der fx næsten fire gange så mange, der udøver vold gentagne gange i løbet af et år, sammenlignet med dem, der er under uddannelse, i job eller medlemmer af en forening, klub

eller lignende. Det er derfor helt afgørende at investere i de unge og bruge dem som brobyggere til lokalområdet¹⁸.

Det er stærkt bekymrende, at der fra politisk side bliver skåret på midlerne til de boligsociale indsatser fra Landsbyggefonden, der finansierer de boligsociale helhedsplaner. Med Folketingets nyeste boligaftale er der kun sat 140 mio. kr. årligt af til boligsociale indsatser i årene 2019-2026¹⁹ mod henholdsvis 220 mio. kr. årligt

FAKTABOKS 3:

BOLIGSOCIALE HELHEDSPLANER

Boligsociale indsatser er lokalt forankrede sociale indsatser, der gives til afgrænsede boligområder og deres beboere for at bidrage til en positiv udvikling af selve boligområdet, afhjælpe beboernes sociale problemer og understøtte en positiv udvikling hos de beboere, der har udfordringer med at agere som aktive medborgere²⁰.

De boligsociale indsatser koordineres i boligsociale helhedsplaner i samarbejde mellem boligforeningerne, kommunerne og Landsbyggefonden.

En boligsocial helhedsplan er organisatorisk forankret i boligforeningen, men fungerer som en selvstændig enhed med egen leder og egne (boligsociale) medarbejdere. Samtidig har kommunerne eller andre aktører af og til medarbejdere siddende ude i de boligsociale helhedsplaner. For eksempel er der gode erfaringer med socialrådgivere i fremskudte indsatser i boligområderne²¹.

En boligsocial helhedsplan forløber i langt de fleste tilfælde over en 4-årig periode og finansieres 75% af Landsbyggefonden og 25% lokalt fra blandt andet kommunen og boligforeningen²².

UDVIKLINGSPLANER

Til forskel fra helhedsplaner er en udviklingsplan et krav til hårde ghettoområder, hvori det skal konkretiseres, hvordan de vil efterleve kravet om at nedbringe andelen af almene familieboliger til 40% af områdets samlede boligmasse inden 2030²³.

BOLIGSOCIALE UDFORDRINGER – BOLIGSOCIALE LØSNINGER

i 2011-2014²⁴ og 232,5 mio. kr. årligt i 2015-2018²⁵. Der er en stor risiko for, at det vil forringe det boligsociale og forebyggende arbejde og gøre indsatserne mindre helhedsorienterede. Gunvor Christensen, der forsker i effekten af boligsociale indsatser for VIVE, siger:

“De boligsociale helhedsplaner er et vigtigt organisatorisk bidrag, fordi de samler et områdes forskellige velfærdspolitiske aktører – politi, skole, institutioner, boligforening, kommuner – om at finde fælles løsninger på problemer og udfordringer. Der er også noget væsentligt i, at det boligsociale arbejde netop foregår ude i området. Tag for eksempel en gruppe unge, der hænger ud. De gør måske ikke noget, men de skaber utryghed. Dem spotter de boligsociale medarbejdere, og de kan tage fat i dem og sætte noget i gang for eksempel i forhold til fritidsjob. De kan også arbejde relationelt med beboerne. Endelig er det boligsociale arbejder ikke en kommunal indsats med myndighedsopgaver. Nogle af de udsatte beboere har brug for at snakke med professionelle uden at frygte, for eksempel at deres barn bliver fjernet (...) Man finder næppe kommuner, der vil sige, at arbejdet ikke gavner. Men det er ikke det samme som, at de nu er klar til at tage over på den finansieringsopgave, der opstår, når der er færre penge til boligsociale indsatser. Så jeg kan frygte, at alt det, der handler om opsøgende eller tidligt forebyggende arbejde, ikke kommer til at ske.”²⁶

FAKTABOKS 4:

LANDSBYGGEFONDEN

Landsbyggefonden er en selvejende institution, der er stiftet af almene boligforeninger og oprettet ved lov for at støtte det almene byggeris selvfinansiering. Landsbyggefonden udgør en hjørnesten i driften af den almene sektor, idet den støtter helhedsplaner, finansierer renoveringer af boliger, boligområdernes infrastruktur og udearealer og koordinerer samarbejde mellem sektorens parter²⁷. Landsbyggefonden er finansieret af de almene boligforeninger, hvor alle afdelinger indbetaler et årligt beløb²⁸. Landsbyggefonden er altså lejerne i de almene boligernes opsparede midler.

13) www.vive.dk/media/pure/15318/4589707

14) www.vive.dk/da/udgivelser/boligsociale-indsatsers-bidrag-til-at-forebygge-kriminalitet-i-udsatte-boligomraader-14310/

15) www.vive.dk/da/udgivelser/en-vej-til-arbejdsmarkedet-med-de-boligsociale-indsatser-7023/

16) www.vive.dk/da/udgivelser/boern-og-unges-uddannelseschancer-de-boligsociale-indsatsers-bidrag-7022/

17) https://kk.sites.itera.dk/apps/kk_pub2/index.asp?mode=detalje&id=2262

18) <https://politiken.dk/indland/art8351665/Unge-i-Nordvestkvarteret-tror-at-de-selv-er-v%C3%A6rre-end-de-faktisk-er>

19) www.lbf.dk/media/1557989/boligsociale-indsatser.pdf

20) www.vive.dk/media/pure/15318/4589707

21) www.socialraadgiverne.dk/faglig-artikel/jeg-er-paa-deres-banehalvdel-og-det-rykker-ved-magtbalancen/

22) www.fs-aarhus.dk/boligsociale-indsatser/boligsociale-helhedsplaner/

23) www.ft.dk/samling/20181/lovforslag/L38/bilag/12/1967274.pdf

24) www.trm.dk/politiske-aftaler/2010/boligaftale-2010-aftale-om-styrket-indsats-i-ghetoomraaderne-og-anvendelsen-af-den-almene-boligsektors-midler/

25) www.altinget.dk/misc/boligaftale_2014.pdf

26) www.socialraadgiverne.dk/faglig-artikel/forskeren-risikoen-for-projekt-mageri-bliver-stor-naar-den-boligsociale-helhedsplan-ophoerer/

27) www.lbf.dk/om-lbf/

28) www.lbf.dk/om-lbf/organisationen/

BOLIGSOCIALE UDFORDRINGER – BOLIGSOCIALE LØSNINGER

MELLEMFOLKELIGT SAMVIRKE ANBEFALER:

- Stop med at skære i midlerne til de boligsociale helhedsplaner. Det forringer kvaliteten af de boligsociale indsatser, som ellers har en veldokumenteret effekt på at afhjælpe sociale problemer og bidrager til at skabe positive forandringer i områderne.

GØR I STEDET:

- Afsæt flere midler til de boligsociale indsatser. Hvis regeringen ikke vil finansiere de boligsociale helhedsplaner gennem Landsbyggefonden, bør de komme på finansloven.
- Find flere ressourcer til at styrke civilsamfundets tiltag, for eksempel ungeaktiviteter og projekter som Mellemfolkeligt Samvirkes Lokaldemokratiprojekt, der skaber positive fællesskaber og opbygger de unges demokratiske kapacitet.

FAKTABOKS 5:

BEBOERDEMOKRATIET

Repræsentantskabet består af organisationsbestyrelsen og derudover mindst én repræsentant fra hver afdeling i boligforeningen, som vælges på afdelingsmøderne. Repræsentantskabet har ansvaret for boligforeningens overordnede anliggende, herunder den overordnede administrations- og byggepolitik, økonomi og valg af medlemmer til organisationsbestyrelsen²⁹.

Organisationsbestyrelsen er ansvarlig for den daglige drift af boligforeningen og tager beslutninger om ledelsen af boligforeningen og kursen for dens udvikling. Beslutningerne tages på baggrund af den overordnede administrations- og byggepolitik, som besluttet af repræsentantskabet. Organisationsbestyrelsens medlemmer vælges af repræsentantskabet og skal bestå af et flertal af beboere. Desuden skal enten formanden eller næstformanden være beboer³⁰.

Afdelingsbestyrelsen varetager interesserne for og repræsenterer den enkelte afdeling i boligforeningen og er beboernes kontaktled til boligforeningen. Det er afdelingsbestyrelsen, der har det tætte kendskab til livet og de eventuelle udfordringer i de enkelte boligafdelinger og fungerer som beboernes 'tillidsrepræsentanter'. Afdelingsbestyrelsens medlemmer vælges på afdelingsmødet og skal være beboere i den boligafdeling, de repræsenterer³¹.

Afdelingsmødet er en slags generalforsamling for alle boligafdelingens lejere, der afholdes mindst én gang om året. Alle afdelingens beboere over 18 år har stemmeret til afdelingsmøderne, og her godkendes afdelingens budget og husleje, husorden og vedligeholdelsesreglement. Alle beboere kan stille forslag og komme med deres mening til afdelingsmøderne, og det er også her, man beslutter, om man vil lave nogle nye tiltag i afdelingen, og her, man vælger afdelingsbestyrelsen³².

BEBOERDEMOKRATIET

Mellemfolkeligt Samvirke mener, at lokale problemer skal løses lokalt baseret på mest mulig inddragelse af de påvirkede aktører.

Beboerdemokratiet er unikt for de almene boliger, hvor beboerne selv bestemmer, hvad der skal ske i deres boligafdeling, område og boligforening. Det er blandt andet beboerne selv, der skal ansøge om og godkende en boligsocial helhedsplan, der sætter rammerne for de boligsociale indsatser i deres boligområde, så de afspejler beboernes behov og ønsker³³. Og det er derfor, de boligsociale indsatser virker.

Mellemfolkeligt Samvirke mener, at parallelsamfundslvgivningen underminerer beboerdemokratiet. De såkaldte "hårde ghettoer" tvinges til at vedtage en *udviklingsplan* for, hvordan de vil nedbringe andelen af almene familieboliger til 40% inden 2030³⁴. I en tid med meget stor efterspørgsel på gode, billige boliger og ekstremt høje huslejepriser på private lejeboliger er det tåbeligt at tvinge boligforeningerne til at afvikle eksisterende almene boliger eller omlægge dem til ungdoms- og ældreboliger, der ikke er tilgængelige for alle. Normalt bestemmer beboerne selv, hvad der skal ske af renoveringer og byggeri. Nu har de kun mulighed for at påvirke, hvordan man når derhen. Og de skal selv betale for nedrivninger og omlæggelser, som de måske slet ikke ønsker - regeringen øremærker nemlig Landsbyggefondens midler til det. Hvis kommune og boligorganisation ikke er enige om en fælles udviklingsplan, kan kommunen udøve vetoret over den almene boligorganisation. Vi oplever desværre, at beboerne og særligt de unge bliver overset i processerne, og man ødelægger eksisterende positive fællesskaber. Det er et massivt indgreb, som underminerer beboerdemokratiet.

MELLEMFOLKELIGT SAMVIRKE ANBEFALER:

- **Drop kravet om at nedbringe andelen af familieboliger til 40% med udviklingsplaner og nedrivning, der indskrænker beboerdemokratiet. Der er brug for boliger, der er til at betale. Ikke unødvendige nedrivninger, der tvinger folk ud af deres hjem.**
- **Afskaf kommunens vetoret i udviklingsplanerne. Beslutninger om massive fysiske forandringer i et alment boligområde bør under ingen omstændigheder kunne tages uden beboernes indflydelse.**

GØR I STEDET:

- **Styrk beboerdemokratiet. Beboerne kender bedst selv deres boligområders udfordringer, og bør i fællesskab med andre lokale aktører have mere selvbestemmelse til selv at finde frem til de bedste løsninger.**
- **Helhedsplaner frem for udviklingsplaner. Der skal langsigtede, helhedsorienterede, tværsektorielle løsninger til for at løfte udsatte boligområder og afhjælpe sociale problemer.**

29) www.domea.dk/beboere/beboerdemokrati/repraesentantskabet/

30) www.domea.dk/beboere/beboerdemokrati/organisationsbestyrelsen/

31) www.domea.dk/beboere/beboerdemokrati/afdelingsbestyrelsen/

32) www.domea.dk/beboere/beboerdemokrati/afdelingsmoedet/

33) www.fsb.dk/media/1633/boligsocial-strategi.pdf

34) www.ft.dk/samling/20181/lovforslag/L38/bilag/12/1967274.pdf

UNGERÅD OG UNGEFÆLLESSKABER

Mellemfolkeligt Samvirke arbejder tæt sammen med boligsociale helhedsplaner, ungdomsklubber og fonde for at mobilisere unge og styrke lokaldemokratiet i almene boligområder. Med vores rettighedsbaserede tilgang, organisering og demokratiske styrkelse af unge bidrager vi til, at unge bliver hørt og inddraget i demokratiske beslutningsprocesser. Vi tror nemlig på, at de unge selv skal skabe forandringer og være de drivende kræfter i forandringsprocesser. Med kreativ undervisning, fokus på værdier og individuel coaching lærer vi de unge om politisk analyse, konstruktiv debat og virkeliggørelse af visioner for lokalområdet. Vi oplever, at mange unge føler et kald i forhold til netop dette og oplever, at de bliver hørt. De finder en mening med at være en del af en civilsamfundsorganisation som Mellemfolkeligt

MS ORDBOG:

Ungeråd har en fast mødestruktur, hvor der typisk kommer en fast dedikeret gruppe af unge, der følger en dagsorden og skriver referat. Et ungeråd kan sammenlignes med et elevråd. Det fungerer godt i en klubstruktur, hvor der er procedurer for beslutningsprocesser og økonomi. På grund af den faste struktur er der en høj grad af forpligtelse blandt de unge. For nogle unge fungerer dette format bedst, fordi de oplever, at det giver dem stabile, overskuelige og trygge rammer.

Ungefællesskab er mere løst struktureret end et ungeråd. Der er også typisk en stærk vision, der binder de unge sammen. I et ungefællesskab refererer de unge ikke til en fast kommunal struktur eller administrerer en særlig økonomi. De er mere optaget af at få indflydelse på lokalområdets udvikling og laver aktiviteter for alle områdets unge og ikke blot en afgrænset gruppe som f.eks. unge i en klub. I arbejdet med ungefællesskaber arbejder Mellemfolkeligt Samvirke typisk med de boligsociale helhedsplaner.

Samvirke, der drives af stærke værdier og visioner for et demokratisk samfund. Netop dette er stærkt motiverende for mange af de unge.

EKSEMPEL:

BRØNDBY STRAND

Mellemfolkeligt Samvirke har i samarbejde med Brøndby Strand Projektet (BSP – boligsocial helhedsplan) startet **Brøndby Strand (BS) Ungefællesskab** i slutningen af 2017.

BS Ungefællesskab arbejder for at få demokratisk indflydelse på relevante ungeområder. BS Ungefællesskab i 2019 indflydelse på Brøndby Kommunes ungeguide-ordning, der udviser bekymringstegn i adfærd og/eller psykisk sårbarhed. MS og BSP støttede de unge i at komme i kontakt med kommunen og opfordre til, at Ungefællesskabet blev inddraget og fik indflydelse på processen. Ungefællesskabet udarbejdede en rapport med inputs til selve ordningen og kommunikationen omkring denne, som de fremlagde for den ansvarlige arbejdsgruppe. Efterhånden som Ungefællesskabet er blevet en mere etableret aktør i Brøndby Strand, har de unge valgt at blive en forening.

De unge har i 2019 fået et formelt samarbejde med afdelingsbestyrelserne i Brøndby Strand og dermed er blevet en direkte del af det lokale beboerdemokrati. Ungefællesskabet og afdelingsbestyrelserne har indgået aftale om, at de unge skal høres i ungerelaterede aktiviteter, bl.a. ved minimum et årligt møde mellem Ungefællesskabet og afdelingsbestyrelserne, samt de unge kan indstille ting til dagsordenen til afdelingsbestyrelsernes afgørelse. Dette er en kæmpe anerkendelse af, at unge i almene boligområder skal være en del af det almene beboerdemokrati som en fastforankret del af de lokaldemokratiske strukturer. På den måde har områdets unge adgang til en formaliseret kanal til indflydelse på lokale beslutninger.

UNGERÅD OG UNGEFÆLLESSKABER

UNGE CITAT:

“Vi unge spiller en afgørende rolle i samfundet, og har ret til at påvirke hvordan vores samfund formes. Ved at inddrage og støtte unge i almene boligområde kan vi udvikle en positiv holdning til livet. Noget af det jeg har lært gennem ungefællesskabet, er at når vi unge bliver behandlet med respekt og ansvar, så lever vi op til at være ansvarlige og tage del i vores lokalsamfund. Når vi bliver anerkendt, er det nemmere at arbejde hen imod et bedre samfund, i stedet for at give op. Hvis vi bliver mødt med skepsis og diskrimination er det svært ikke at give op. I dag er der mange aktiviteter, hvor unge tager initiativer til at forbedre deres eget lokalsamfund. Både til flere grønne områder, steder vi kan opholde os og deltagelse i paneldebatter. Nu mangler vi bare at få en plads ved forhandlingsbordene rundt omkring i landet, så vores ord kan blive til virkelighed.”

— Ung fra Aarhus

MELLEMFOLKELIGT SAMVIRKE ANBEFALER:

- Stop med at tage beslutninger, der vedrører de unge, uden at give dem mulighed for at få indflydelse.

GØR I STEDET:

- Nedsæt ungeråd i de enkelte boligafdelinger eller foreninger, der kan varetage og fremlægge de unge beboeres interesser på afdelings- og bestyrelsesmøder. Mange tiltag og boligsociale indsatser er rettet mod børn og unge. Deres behov og ønsker bør lyttes mere til og afspejles i helhedsplanerne.

RETORIK

“Huller i Danmarkskortet”, “parallelsamfund med dybe, antidemokratiske tankesæt” og “indvandrerghettoer, hvor mændene er arbejdsløse, hvor kvinderne er isolerede, og familierne kun taler hjemlandets sprog og ser på det danske samfund med foragt”, er nogle af de ting, som udsatte almene boligområder gennem tiden er blevet kaldt af skiftende statsministre og andre politikere. Samtidig bliver unge mænd med minoritetsetnisk baggrund beskrevet som “utryghedsskabende” alene på baggrund af deres tilstedeværelse i det offentlige rum.

Det er paradoksalt, at retorikken i blandt andet parallelsamfundslovgivningen forstærker de problemer, som lovgivningen ellers skulle løse. Ny dansk forskning fastslår, at unge i Nordvestkvarteret fejlagtigt tror, at 20% af de 15-18-årige i kvarteret, som de selv bor i, er bandemedlemmer, mens det faktiske tal er 2 procent. I virkeligheden er de fleste unge i gang med uddannelse, passer fritidsjob og har god opbakning hjemmefra³⁵. Unge i udsatte boligområder føler, at de ikke gives samme rettigheder som alle andre, hvilken kan skabe modkulturelle former og modborgskabsfølelse³⁶.

Der opstår ‘territorial stigmatisering’ - altså stigma, der hører til et bestemt geografisk område, hvor det næsten er umuligt for beboerne at se bort fra den foragt, de er genstand for, fordi opfattelsen af deres boligområde af den brede offentlighed er så tæt forbundet med fattigdom, kriminalitet og moralsk forfald, at det påvirker alle eksistensområder - jobsøgning, mødet med nye mennesker og kontakt med de offentlige myndigheder, herunder politiet, sundheds- og socialvæsenet. Og når det for eksempel er svært at finde arbejde på grund af det territoriale stigma, der er forbundet til ens boligområde, stiger arbejdsløsheden i området. Og når politiet er mere opmærksomme på de stigmatiserede boligområder, bliver flere sigtet, og derfor stiger kriminaliteten i statistikkerne.

35) https://kk.sites.itera.dk/apps/kk_pub2/index.asp?mode=detalje&id=2262

36) www.politiken.dk/debat/kroniken/art7979179/Mette-Frederiksen-og-regeringens-s%C3%A5kaldte-tryghedspakke-vil-skade-langt-mere-end-gavne

Stigmaet kan på den måde blive selvforstærkende og komme til at fungere som en ond spiral (Wacquant 2013:178).

UNGE CITAT:

“Jeg synes det er forkert at medier og politikere kun snakker om de dårlige sider ved vores boligområde og ikke alt det gode, der også er. For det giver så dårligt et ry og fordomme om os der bor der, hvilket har negative konsekvenser for vores liv såsom at søge jobs. Nej, ingen steder kan være perfekte og der er nok nogle sociale udfordringer med nogle, men at lave en ghettoliste, nedrive boliger og tvinge folk til at flytte ud mener jeg ikke er den bedste løsning. Områder som Tingbjerg er allerede fuld af diversitet og vi er glade for at bo der. Det ville de vide hvis de faktisk talte med os i stedet for kun at tale om os”

— Ung fra Tingbjerg Ungefællesskab

RETORIK

MELLEMFOLKELIGT SAMVIRKE ANBEFALER:

- Stop med at bruge ord som "ghetto" og "parallelsamfund" og brug i stedet ord, der er mindre fremmedgørende, såsom socialt udsatte boligområder.

GØR I STEDET:

- Tag ansvar for de skadelige følgevirkninger, der er af retorikken om udsatte boligområder og etniske minoriteter. Anerkend beboerne som hele og værdige mennesker i stedet for at stemple dem som en fælles "ghetto".
- Tag afstand overfor racisme og diskrimination, specielt når der er konkrete eksempler.
- Styrk dialogen med de berørte beboere og efterstræb mere forståelse og forsoning. Politikerne bør i højere grad tale med beboerne, ikke kun til eller om dem. På den måde kan man sikre, at deres stemmer bliver hørt i forbindelse med lovgivning, der vedrører dem.

**MELLEMFOLKELIGT
SAMVIRKE **